

Mijat Jocović, *Pravo privrednih društava — kompanijsko pravo*,
Ekonomski fakultet UCG,
Podgorica, 2022.

Knjiga „Pravo privrednih društava — kompanijsko pravo” autorsko je djelo prof. dr. Mijata Jocovića, sadašnjeg dekana, dugogodišnjeg prodekana za naučno-istraživački rad i odnos sa biznis zajednicom, te profesora grupe pravnih predmeta na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Na osnovu naslova knjige nedvosmisleno se zaključuje o njenom sadržaju — on se kreće unutar okvira prava privrednih društava, dok se na osnovu ovih svega par redaka iz profesorove inače vrlo bogate biografije, može naslutiti da je knjiga namijenjena ekonomistima svjesnim značaja komplementarnosti usko ekonomskih i (barem) osnovnih pravnih znanja o nastanku, funkcionisanju i prestanku privrednih subjekata, za koju bi se bez zadržke moglo reći da je *conditio sine qua non* uspjeha poslovanja u svijetu biznisa. Već u predgovoru knjige profesor Jocović priznaje upravo to — za sve vrijeme autorstva obraćao se studentu ekonomije, spremnom da usvoji znanje o osnovnim pojmovima iz oblasti kompanijskog prava, u namjeri da ga uvjeri u značaj ove grane prava za razvoj nacionalne privrede.

Iz predgovora autora, u kom se navodi da je knjiga „Pravo privrednih društava — Kompanijsko pravo” pisana u namjeri da „predstavlja skroman doprinos da se nastava na pravnoj grupi predmeta na Ekonomskom fakultetu u Podgorici unaprijedi”, jasno je i da se njegova zvijezda vodilja kroz cjelokupan stvaralački proces ogledala u ideji da ova knjiga bude primarno korištena kao udžbenik.

U uvodnoj glavi knjige, autor detaljno objašnjava osnovne pojmove privrednog subjekta i prava privrednih društava. Kroz istorijski kontekst, uvodi čitaoca u razvoj prava privrednih društava i njegov značaj u savremenom poslovnom svijetu. On analizira odnos prava privrednih društava s drugim granama prava i detaljno se bavi njegovim izvorima i specifičnostima u kontekstu crnogorske realnosti.

I u drugom poglavlju autor ostaje na terenu opštih pojmova i posvećuje pažnju temi privrednih društava, pružajući čitaocima mogućnost za dublje razumijevanje ove pravne kategorije. Kroz sistematski pristup, on objašnjava različite vrste privrednih društava, kao i proces njihovog osnivanja, istražuje pitanje odgovornosti za obaveze

* Saradnica u nastavi na Fakultetu pravnih nauka Univerziteta Donja Gorica;
e-mail: andrea.micanovic@udg.edu.me.

privrednog društva, pojam i vrstu zastupnika privrednog društva, te pitanje imovine, kapitala i finansijskih izvještaja privrednih društava.

Potom, do sedmog poglavlja autor u središte ove knjige stavlja konkretne forme (oblike) obavljanja privredne djelatnosti. On to čini gradacijski, počevši od najjednostavnije — preduzetnika, a završivši sa najsloženijom — akcionarskim društvom. U poglavlju pod nazivom „Preduzetnik”, on analizira pojam i značaj preduzetnika, pitanje odgovornosti za njegove obaveze, te načine njegovog prestanka. Pored toga, kako bi čitaocima omogućio kritičko sagledavanje uspješnosti poslovanja u ovoj formi, autor nudi pregled njenih prednosti i nedostataka.

Nakon preduzetnika, autor se bavi pojedinačnim privrednim društvima koja kao formu za obavljanje privredne djelatnosti poznaje crnogorsko pozitivno pravo. U odnosu na svako od njih daje odgovore na pitanja o tome kako se konkretno privredno društvo osniva, kako je pravno uređen koncept odgovornosti za njegove obaveze, koji pravni režim važi u pogledu uloga i udjela u tom društvu, koja prava i obaveze imaju njegovi članovi, ko vodi poslove i zastupa društvo, te na koji način prestaje članstvo u društvu, a na koji način samo društvo. Takođe, u odnosu na svako od privrednih društava, autor analizira i njemu svojstvena pitanja, pa se tako bavi pitanjem pravnog subjektiviteta ortačkog društva, razlikama između komplementara i komanditora u komanditnom društvu, organima društva sa ograničenom odgovornošću ili akcionarskog društva.

Najveću pažnju, i to na oko stotinu stranica, autor poklanja akcionarskim društvima — najsloženijem obliku privrednog poslovanja, za koja navodi da „iako nisu najrasprostranjenija forma obavljanja privredne djelatnosti, po pravilu raspolažu najvećim kapitalom, zapošljavaju najveći broj radnika i ostvaruju najviše prihoda”, a „čija ekonomska i finansijska moć postaje dominantna, čak i u odnosu na državu”. U ovom, sedmom poglavlju knjige, pored ranije navedenih osnovnih pitanja, autor za predmet svoje naučnoistraživačke analize uzima i pitanje vrsta akcionarskih društava, hartija od vrijednosti akcionarskog društva, te modela korporativnog upravljanja akcionarskim društvom. Konačno, knjiga koja je predmet ovog prikaza završava se poglavljima o posebnim dužnostima prema privrednom društvu, te prestanku privrednog društva.

Uzimajući u obzir sve navedeno, udžbenički pristup naučnoistraživačkom stvaralaštvu čiji je ova knjiga krajnji rezultat vidljiv je, dakle, na osnovu nekoliko indikatora. Prvo, knjiga je tematski organizovana na način koji omogućava čitaocima da postupno stiču znanje i razumijevanje prava privrednih društava. Autor kreće od najopštijih ka posebnim temama, sa jednostavnijih formi obavljanja privredne djelatnosti čitaocu polako skreće pažnju na sve složenije, a poglavlja se nadovezuju jedno na drugo kako bi se omogućilo logično i progresivno učenje. Drugo, autor se strpljivo zadržava na jasnom i preciznom definisanju osnovnih pojmova, nastojeći da čitaocu pruži čvrste temelje za razumijevanje teme. U tom svom nastojanju, on nerijetko

kao sastavni dio elaborata na datu temu, a na osnovu svog zavidnog profesionalnog iskustva, nudi praktične primjere i studije slučaja, kako bi kroz uspostavljanje veze između teorije i prakse, čitaocu ponudio platformu za lakše usvajanje znanja. I treće, udžbenički pristup ogleda se i u čestim pitanjima za razmišljanje, te pitanjima za savladavanje gradiva na kraju svake cjeline, koja autor postavlja čitaocima u želji da ih podstakne na kritičko razmišljanje i primjenu naučenog znanja, te kako bi omogućio učenje kroz interakciju.

Na kraju, ako sažmemo sve do sada rečeno, sasvim je sigurno da se najznačajnija vrijednost knjige „Pravo privrednih društava — kompanijsko pravo”, autora prof. dr Mijata Jocovića, ogleda u neprestanom prožimanju teorijskog i praktičnog, te prezentovanim interaktivnim elementima koji podstiču njene čitaoce na angažovano učenje i ne ostavljaju ni najmanji prostor za sumnju u njenu dovoljnost na putu ka sticanju osnovnog znanja u oblasti prava privrednih društava. Stoga, ova knjiga je zasigurno dragocjen resurs ne samo za ekonomiste gladne neophodnog (pa i šireg) znanja o pravu privrednih društava, već i za pravnike koji materiju prava privrednih društava žele da izučavaju iz prizme njegove primjenjivosti u sferi biznis poslovanja, ali i sve druge, bez obzira na stručnu pozadinu, koji su voljni da zavire u svijet kompanijskog prava, a traže više od čisto teorijskog pristupa objašnjavanju nepoznatog.

